

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI MIĘDZYGÓRZE

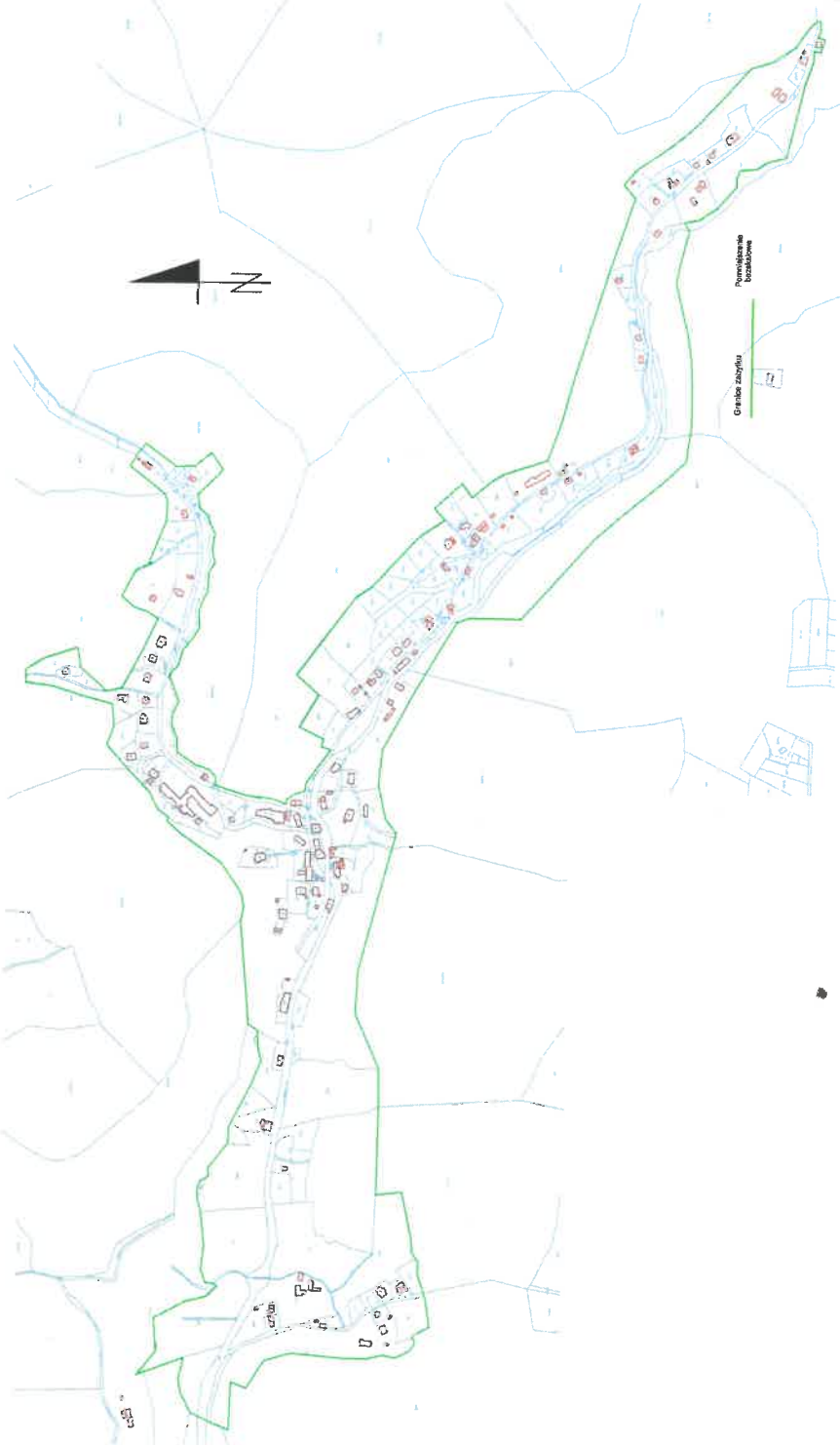
2. Czas powstania

XIX w.

3. Miejscowość

MIĘDZYGÓRZE

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLAŃSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **BYSTRZYCA KŁODZKA**

6. Współrzędne geograficzne

50° 13' 40.584" N 16° 46' 0.725" E

7. Użytkowanie obecne

**UZDROWISKOWE
LETNISKOWE
MIESZKALNE**

8. Stan zachowania

4

NAZWY: Wölfelsdorf, Wölfesgrund

HISTORIA: Pierwsze informacje o Międzygórzu pochodzą z 1560 r. kiedy to jest wzmiankowana jako osad górnicza. W 1585 r. w osadzie istniało sędziostwo, a w 1606 r. założono tartak. Ze względu na trudne warunki oraz oddalenie od ważniejszych traktów Międzygórze nie przeżywało okresu większego rozwoju. W 1631 r. znajdowało się tutaj 15 parcel. W 1740-42 wybudowano kościół. W XVIII w. Międzygórze było niewielką wsią zagrodniczą, znajdowało się tutaj 19 gospodarstw zagrodniczych i 13 gospodarstw chałupniczych. Znaczący wzrost liczny nastąpił na początku XIX w. kiedy odnotowano tutaj 53 posesje, wieś miała nadal charakter rzemieślniczo rolniczy. W 1834 r. Międzygórze nabyła Mariann Orańska, żona księcia pruskiego Fryderyka Henryka Albrechta Hohenzollerna i szybko przystąpiła do prac mający na celu przekształcenie osady w modne letnisko. Urządzono stawy do hodowli pstrągów, wybudowano drewniane domy dla gości oraz gospód. Dzięki ingerencji księżnej i swoim walorom krajobrazowym, w II poł. XIX w. Międzygórze przeżywało szybko rozwój jako wieś letniskowa – powstawały nowe pensjonaty, gospody oraz sanatorium. W 1880 r. w Międzygórze czynne były 2 gospody; a przed 1914 r. funkcjonowało takich obiektów już 6. Powstawały nowe wille, hotele, pensjonaty i schroniska. W 1911 r. wybudowano kościół ewangelicki. Po 1945 r. Międzygórze zachowało swój letniskowy charakter; późniejszym czasie do wsi włączone okoliczne kolonie (Jaworek Górny, Kotliny).
Wieś stanowi wielodrożnicę z wyraźnie wyodrębnionym centrum z kościołami sklepami, restauracjami. Ze względu na usytuowane w dolinach potoków, siedlisko jest dość wąskie. Obecnie zachowany jest historyczny układ przestrzenny miejscowości, zatraceniu uległy założenia zieleni (Park Zdrojowy, urządzenie ogrodowe przy budynkach na ul. Sanatoryjnej).

6 sierpnia 2023 r.

Adamina Modrzejewska

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	MIĘDZYGÓRZE	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	BYSTRZYCA KŁODZKA	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI MIĘDZYGÓRZE	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	KŁODZKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- zatrzymanie historycznie ukształtowanego układu ruralistycznego wsi
- przebudowa i niezgodne z doktryną konserwatorską prace remontowe historycznej zabytkowej zabudowy mieszkalnej i uzdrowiskowej

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- rozbudowa wsi z poszanowaniem historycznego ukształtowanego układu ruralistycznego
- zachowanie historycznie ukształtowanego krajobrazu przyrodniczo-kulturowego
- budowa nowych obiektów z zastosowaniem materiałów występujących w budownictwie lokalnym oraz z zachowaniem cech charakterystycznych dla Kotliny Kłodzkiej oraz dla sudeckiej architektury uzdrowiskowej
- prace remontowe i modernizacyjne przy historycznej zabudowie mieszkalnej i uzdrowiskowej należy prowadzić z zachowaniem i poszanowaniem oryginalnej substancji zabytkowej
- odtworzenie i rewaloryzacja historycznie ukształtowanej zieleni (Park Zdrojowy, ul. Sanatoryjna)
- prace przy obiektach zabytkowych należy prowadzić w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi

ŹRÓDŁA I LITERATURA

Brygier W., Dudziak T., Chomiak I., Ziemia Kłodzka, Pruszków 2018.
Dehio-Handbuch der Kunstdenkmäler in Polen Schlesien, Berlin 2005.
Kögler J., Die Chroniken der Grafschaft Glatz, Bd. 1, Die Stadt- und Pfarrechroniken von Lewin, Mittelwalde, Wünschelburg, Neurode, Wilhelmsthal, 1841.
Knie J., Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien, 1845.
Rybka-Cegielska I., Boguszewicz M., Wiśniewska D., Studium środowiska kulturowego gminy Bystrzyca Kłodzka woj. Wałbrzyskie tom II, część I, Wrocław 1995.
Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 15: Kotlina Kłodzka i Rów Górnej Nisy, Wrocław 1994.

Kartografia

Messtischblatt Wolfelsdorf 5766, ok. 1940 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

6 sierpnia 2023 r.

Adamina
Modrzejewska

